

Idealet: Enfamiliehuset ind i etageboligen ...

Arkitekt J. Broch Christensen, der har jubilæum som arkitekt for „Odinsgaard“, har tegnet flere af de store boligkomplekser i Horsens og siger her noget om en højere boligstandard, om køkkener, om usikkerheden m.h.t. fremtidens boliger, samt noget om de evindelige byggekriser, der dog ikke har forhindret, at der stadig er blevet bygget

Andelsboligforeningen „Odinsgaard“ i Horsens har 25 års jubilæum i dag, og begivenheden bliver fejret paa behørig vis. — Samtidig er der grund til at fejre arkitekt J. Broch Christensen, som i alle disse aar har været arkitekt for boligselskabet og projekteret alle dets byggeforetagender, herunder ogsaa det nyeste skud paa stammen, „Sundparken“ ved Langmarksvej, der med sine over 500 lejligheder vil komme til at udgøre et helt nyt boligkvarter. Første afdeling af dette store byggeri er færdigprojekteret og afleveres netop i dag til selskabets bestyrelse.

J. Broch Christensen har naturligvis selv tegnet det hus, han bor i — en smuk og velindrettet villa paa Lærkevej, med tegnestue i kælderetagen. Paa hans skrivebord flyder det med tegninger og beregninger, der ikke allesammen vedrører „Sundparken“, for Broch Christensen har andre jern i ilden, bl. a. som bygningskonsulent for et par store landkommuner. Ogsaa et meget specielt landbrugsbyggeri har han paataget sig, hvad der vil fremgaa af det følgende.

Der er altsaa nok at gøre paa dette arkitektkontor, men forjaget virker Broch Christensen i hvert fald ikke. Han er stilfærdig og ligevægtig, og hvis hans væsen er nervebetonet, giver det sig kun synligt udtryk i de mange

Arkitekt J. Broch Christensen ved sit skrivebord med planerne for „Sundparken“.

16 timers arbejde i døgnet

— Har De altid villet være arkitekt?

— Jeg har altid holdt meget af at tegne, men arkitekt var faktisk noget, min far bestemte, jeg skulle være! Han var landhaandværker, og selv fik jeg ogsaa en haandværkeruddannelse, men min far havde den idé, at naar min bror tog studentereksamen, saa skulle jeg til gengæld være arkitekt. Jeg kom til Horsens i 1934 som konstruktor paa arkitekt N. G. Jensens tegnestue, og i 1936 rejste jeg til København for at gaa paa Akademiet, for jeg skulle have en „rigtig“ arkitektuddannelse. For at tjene til studierne maatte jeg arbejde paa forskellige tegnestuer, og jeg var beskæftiget 16 timer i døgnet. Jeg arbejdede bl. a. hos den kendte arkitekt Kampmann paa den tid, da han byggede Nordisk Studenterkollegium, og en kort tid hos den nu saa kendte designer, arkitekt Achton Bjørn, men mest dog hos arkitekt Sv. Aage Christensen, som lavede en del af Godtfred Tvedes

fra Akademiet. Det var jo lige efter besættelsen af Danmark, og det var ikke let at faa noget at bestille. Jeg havde arbejdet for N. G. Jensen i sommerferierne, og i efteraaret 1940 vendte jeg tilbage til Horsens. Vi indgik kompagniskab, og det var paa den tid, vi arbejdede med „Odinsgaard“-projektet. I 1945 blev jeg selvstændig, og siden har jeg haft alt „Odinsgaard“-byggeri.

— Det er blevet til mange lejligheder i tidens løb?

— Ja, for „Odinsgaard“s vedkommende drejer det sig vel omkring 500. Dertil kommer næsten lige saa mange i „Beringsgaarden“, og videre har jeg haft det social-filantropiske byggeri og bl. a. ogsaa „Boulevardgaarden“, Kattesundbyggeriet, „Søndervænget“ og Torvet. Som ung konstruktor medvir-

byggeri i Borgergade i 1935—37.

— Har lejlighederne altid været færdige til tiden?

— Nej, skam ikke altid. De skulle jo gerne staa færdige til en flyttedag, men nogle gange har der baade manglet gulve og trapper, naar folk skulle flytte ind.

Et boligideal

— Der er vel forskel paa de lejligheder, der blev bygget før og under krigen, og paa dem, der opføres i dag?

— Ja, i sin tid kunne man ikke faa lejlighederne smaa nok — nu kræves der mere plads, og lejlighedernes arealer er blevet større. I „Sundparken“ bliver lejlighederne fra 90—105 kvadratmeter. Dertil kommer, at udstyret stadig bliver bedre og bedre. Jo, boligstandarden er blevet højnet stærkt. Køleskab og el- eller gaskomfur er obligatorisk, og køkkenerne er velindrettede.

— Husmødrene klager da ellers altid over indretningen af køkkenerne?

— Ja, men ingen ved i virkeligheden rigtigt, hvordan de vil ha' det, det er sagen!

Idealet maa være at faa enfamiliehuset ind i etageboligen, men det er et spørgsmaal om at have raad. Arkitekterne kunne løse opgaven, hvis midlerne var til stede.

arbejde. Her faar man mangeartede opgaver. For mit eget vedkommende er jeg dog særlig glad for, at man har betroet mig saa meget etagebyggeri.

— De virker ogsaa som bygnings- og byplanskonsulent.

— Ja, siden 1948 for As-Klaking kommune og senere ogsaa for Vær-Nebel, og det er en interessant opgave. Juelsminde er jo en by i stærk udvikling. I sin tid blev der kun bygget nogle ganske faa huse aarligt, men i de senere aar er der bygget 70 enfamiliehuse. Ogsaa i Vær-Nebel er der en stærk udvikling. I nogle kommuner har man ansat en saadan konsulent, mens andre kommuner nøjes med at lade amtet ordne det.

— Betyder kreditstramningen krise for byggeriet?

Nyt for Horsens

— „Sundparken“ bliver montagebyggeri?

— Ja, med præ-fabrikerede materialer, og det bliver noget nyt her i Horsens.

— Er det billigere paa den maade?

— Nej, fordelene er bl. a. en hurtigere byggetid og saa dette, at der kan benyttes ufaglært arbejdskraft.

— De har ogsaa tegnet enfamiliehuse?

— Ja, en hel del, og det er noget, der interesserer mig vældigt. Her maa man tale meget med bygherren og sætte sig ind i familiens daglige vaner. Ofte bliver det et kompromis mellem arkitekten og bygherren. Man maa jo i nogen grad forsøge at imødekomme den sidstnævntes ønsker, men en helt splittertosset idé er der dog ingen arkitekt, der gaar ind paa. Iøvrigt kan man sige, at i provinsen er

— Saa længe jeg kan huske, har den ene byggekrisse afløst den anden. Før krigen havde man ingen penge til at bygge for — efter krigen var der mangel paa materialer. Men trods alt er der blevet bygget hver gang, og der maa vel ogsaa komme en klaring paa de nuværende problemer. Hvis man skulle arbejde efter, at vore projekter ikke blev realiseret, kunne vi ikke eksistere. Vi er nødt til at være optimister.

— Hvordan bliver fremtidens bolig?

— Det er vanskeligt at sige noget om, hvordan folk vil bo om ti aar. Man kan opstille idealet for fremtidens bolig, men det er ikke sikkert, det bliver realiseret. Kun udviklingen kan vise, hvordan folks boligbehov bliver.

— Der er kommet mange nye materialer frem i byggeriet?

— Ja, kolossalt mange, ikke mindst paa plastic-området. Plastichuse tror jeg dog ikke paa. Ser man nærmere paa det, bygger vi jo

egentlig i dag, som vi har bygget i tusinder af aar. Vi gør som de gamle ægyptere: vi lægger teglsten paa teglsten.

Tegner forsøgsgaard i Nordjylland

Den i indledningen specielle opgave, som Broch Christensen har faaet overdraget, er projekteringen af en forsøgsgaard for Statens Planteaviskontor. Forsøgsgaarden, der skal ligge i Silstrup ved Thisted, er for saa vidt allerede i gang i de nuværende ældre bygninger, men der bliver tale om et ret omfattende nybyggeri, og i første omgang har Horsens-arkitekten faaet besked paa at detailprojektere selve gaarden med bl. a. en moderne forsøgsstald med plads til 52 køer. Senere kommer et laboratorium, maskinhus og boliger for de ansatte.

Det er selvsagt en interessant opgave, siger Broch Christensen, som dog ikke er uden kendskab til

landbrugsbyggeri. For faa aar siden tegnede han for Aalborg Amts Kvægavlsforening en stor tyrestation i Drastrup ved Skalborg.

— Man kan saaledes med nogen ret sige, at det er en blandet landforretning, jeg driver, kommenterer Broch Christensen med et smil.

— De har faaet et godt navn som arkitekt.

— Naa, ja, men der var dog en tid, da det var saa som saa med at huske mit navn. Det var i mine unge dage, at jeg i en eller anden anledning opsøgte nu afdøde redaktør Christiansen, „Horsens Avis“, populært kaldet „Jesper“. Da jeg havde endt mit ærinde, der drejede sig om, at man havde stavet mit navn forkert i avisen, bemærkede jeg:

— *Men nu husker De vel mit navn, hr. redaktør?*

— *Ork ja, det gør jeg da rigtignok. — Naa, farvel, hr. Schmidt!*

H. R.